

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov

2024 yil

**PEDAGOGIK KOMPETENTLIK
FANI O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta‘lim
Ta‘lim sohasi:	110000 – Ta‘lim
Ta‘lim yo‘nalishi:	70110401 - Ta‘lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (Boshlang‘ich ta‘lim)

Chirchiq – 2024

Fan/modul kodi PK1405	O'quv yili 2025-2026	Semestr 4	ECTS- Kreditlar 5	
Fan/modul turi Mutaxassislik	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Pedagogik kompetentlik	90	60	150
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni.</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini pedagogik kompetentlik bo'yicha nazariy bilim, kasbiy ko'nikma va malakalarini tarkib toptirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifalarini bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini pedagogik kompetentlik nazariyasi, didaktikasi, metodologik asoslari va texnologiyalari bilan qurollantirish tashkil qiladi.</p> <p style="text-align: center;">II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. O'qituvchilik kasbi: umumiy xususiyatlari va rivojlanish istiqbollari.</p> <p>Kasb haqida umumiy tushuncha. O'qituvchilik kasbining paydo bo'lishi va rivojlanishi: kasbiy tayyorgarlik bosqichi, shartli kasbiy bosqich, haqiqiy kasbiy bosqich, zamonaviy bosqich. Zamonaviy o'qituvchilik kasblarining tipologiyasi. O'zbekistonda o'qituvchilik kasbining shakllanishi va rivojlanishining xususiyatlari. Hozirgi O'zbekistonda o'qituvchilik kasbining rivojlanish muammolari va istiqbollari.</p> <p>2-mavzu. Zamonaviy jamiyatda o'qituvchining o'rni.</p> <p>O'qituvchilik kasbining xususiyatlari. Pedagogik mutaxassisliklar spektri. O'qituvchining jamiyatdagi ijtimoiy roli. O'qituvchining gumanistik yo'naltirilgan kasbiy pozitsiyasi. O'qituvchi-pedagog, o'qituvchi-tarbiyachi faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari.</p> <p>3-mavzu. O'qituvchi va bolaning shaxsiyati.</p> <p>O'qituvchi shaxsiga qo'yiladigan talablar. Ta'lim muassasalari xodimlari va o'quvchilarning huquqlari, burchlari va javobgarliklari to'g'risidagi O'zbekiston qonunchiligi. O'zbekistonning "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni o'qituvchi faoliyatini tartibga soluvchi asosiy me'yoriy hujjat sifatida. O'qituvchilik kasbini egallash yo'llari. O'qituvchining professional "men-konsepsiyasi". Axborot texnologiyalari inqilobi sharoitida o'qituvchilik kasbining rivojlanish istiqbollari.</p> <p>4-mavzu. O'qituvchining shaxsiyati va uning kasbiy ahamiyatli fazilatlari.</p> <p>O'qituvchining shaxsiyati: umumiy xususiyatlar. O'qituvchi shaxsining yo'nalishi. Pedagogika fani va amaliyoti nuroniylari asarlarida o'qituvchi shaxsiga qo'yiladigan talablar.</p> <p>5-mavzu. O'qituvchining kasbiy faoliyati.</p> <p>"Faoliyat" tushunchasining umumiy tavsifi. Pedagogik faoliyatning mohiyati</p>			

va o'ziga xosligi. Pedagogik faoliyatning motivatsiyasi, maqsadi, mazmuni, turlari va funksiyalari. O'qituvchi faoliyatidagi kasbiy xatolar. O'qituvchi kasbiy faoliyatining huquqiy jihatlari.

6 – mavzu. O'qituvchining kasbiy kompetensiyasining nazariy asoslari

O'qituvchining kasbiy kompetensiyasi tushunchasi. O'qituvchining kasbiy kompetensiyasining tuzilishi. Kasbiy kompetensiya va pedagogik mahorat.

7-mavzu. Xorijiy mamlakatlarda pedagogik kompetentlik tajribasi

Xorijiy mamlakatlarda pedagogik – kasbiy bilim talablari. Xorijiy mamlakatlarda texnologik – kasbiy mahorat talablari. Xorijiy mamlakatlarning pedagogik kompetentlik tajribasidan foydalanish tizimi.

8-mavzu. O'qituvchilarning kasbiy kompetentligini oshirish muammosiga zamonaviy yondashuvlarning Rossiya tajribasi

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kompetentlik faoliyatini Rossiya tajribasi asosida rivojlantirish. O'qituvchilarni ta'lim jarayonidagi kompetensiyasi masalalari. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kompetentlik savodxonligini zamonaviy yondashuvlar asosida oshirish.

9-mavzu. Kasbiy kompetentlik masalalarini o'rganishda MDX davlatlari tajribasi

Rivojlangan mamlakatlarda pedagogik kompetentlikka oid ilmiy yondashuvlar. Ta'lim jarayonini MDH davlatlar tajribasi asosida takomillashtirish

10-mavzu. Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetensiyasi sohasidagi o'zbek tadqiqotlari

Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ta'lim bo'yicha pedagogik kompetentligi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining tarbiyaviy ishlar bo'yicha kompetentligi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining umumiy metodik kompetentligi.

11-mavzu. O'qituvchi shaxsining professionalligi va o'zini o'zi rivojlantirishi.

Pedagogika universiteti talabalari uchun o'z-o'zini tarbiyalash asoslari. O'qituvchi shaxsiga qo'yiladigan professional talablar. O'qituvchining kasbiy etikasi va pedagogik takti. Umumiy va o'qitish qobilyatlari. O'qituvchining individual faoliyat uslubi. O'qituvchining kasbiy o'zini-o'zi tarbiyalashi. O'qituvchi shaxsini rivojlantirishda professional va shaxsiy o'zini-o'zi belgilash, o'z-o'zini takomillashtirish va o'zini-o'zi rivojlantirish. Pedagogik kreativlik. O'qituvchining hissiy rivojlanishi. Pedagogik fikrlash. O'qituvchilikda kasbiy o'sish(kar'yera).

12-mavzu. Davlat ta'lim standarti: yangi o'quvchi - yangi o'qituvchi.

Tizimli - faoliyat yondashuvi. Davlat ta'lim standartlari kontekstida o'qituvchilarning asosiy kompetensiyalarini ko'rib chiqish.

13 – mavzu. Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining kasbiy kompetentligi tarkibi, mezonlari va darajalari

O'qituvchining kasbiy kompetensiyasining mazmuni. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy malakasi mezonlari. O'qituvchining kasbiy kompetentligini modellashtirish

14 – mavzu. Boshlang‘ich ta‘lim o‘qituvchisi kasbiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari

Boshlang‘ich ta‘lim o‘qituvchisining kasbiy kompetentligini rivojlantirish metod, shakl va vositalari.

15-mavzu. Pedagogik kompetentlik darajasini baholash

Pedagogik kompetentlikni baholash mexanizmlari. Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy kompetensiyalar rivojlanganlik darajasini aniqlash. Amaliy faoliyatdagi boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining pedagogik kompetentligini baholab borish.

III. Amaliy mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar **Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:**

- 1-mavzu. “Pedagogik kompetentlik” o‘quv fanining maqsad va vazifalari
- 2-mavzu. Pedagogik kompetentlik manbalarini o‘rganish
- 3-mavzu. Pedagogik kompetentlikni o‘rganish zaruriyati
- 4-mavzu. Pedagogik kompetentlik asoslarini majburiy fanlar vositasi asosida o‘rganish
- 5-mavzu. Pedagogik kompetentlik asoslarini tanlov fanlari vositasi asosida o‘rganish
- 6-mavzu. Pedagogik kompetentlik asoslarini to‘garaklar vositasida o‘rganish
- 7-mavzu. Pedagogik kompetentlik asoslarini Ustoz-shogird vositasida o‘rganish
- 8-mavzu: Pedagogik kompetentlikning asosiy metodlari
- 9-mavzu. Pedagogik kompetentlikning axborot-kommunikatsion texnologiyasi
- 10-mavzu. Pedagogik kompetentlikning masofaviy texnologiyasi
- 11-mavzu. Pedagogik kompetentlikda individual texnologiya
- 12-mavzu. Pedagogik kompetentlikdan foydalanish amaliyoti
- 13-mavzu. Xorijiy mamlakatlarning pedagogik kompetentlik tajribasi
- 14-mavzu. Boshlang‘ich sinf o‘qituvchisining pedagogik kompetentligi asoslari
- 15-mavzu. Pedagogik kompetentlik darajasini baholash mexanizmlari

Seminar mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1-mavzu. Pedagogik kompetentlik fanining predmeti, ob‘ekti, maqsad va vazifalari
- 2-mavzu. Pedagogik kompetentlikning nazariy metodologik asoslari
- 3-mavzu. Mamlakatimizda va rivojlangan mamlakatlarda pedagogik kompetentlikka oid ilmiy yondashuvlar
- 4-mavzu. Oliy ta‘lim o‘qituvchisi kasbiy kompetensiyasini takomillashtirish aspektlari
- 5-mavzu. O‘qituvchi kasbiy kompetensiyasini takomillashtirish tizimi
- 6-mavzu. Pedagogik mahorat va kompetensiya mezonlari
- 7-mavzu. Oliy ta‘lim o‘qituvchisi kasbiy kompetensiyasini takomillashtirishning

nazariy amaliy aspektlari

8-mavzu. Oliy ta'lim o'qituvchisi malakasiga ega bo'lish uchun qo'yiladigan talablar. Professiogramma.

9-mavzu. Pedagogik kasbining sathlarini tashkil etuvchi kompetensiyalar

10-mavzu. Pedagogik kreativlik

11-mavzu. Hamkorlik pedagogikasining konseptual g'oyalari.

12-mavzu. Pedagogik tyutorlik fasilitatorlik qobiliyatlari asosida loyihaviy faoliyatni tashkil etish amaliyoti

13-mavzu. Talabalarda o'zini-o'zini rivojlantirish kompetensiyasini shakllantirishda interfaol metodlardan foydalanish

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, xulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. "Pedagogik kompetentlik" tushunchasi mazmunini, fanining maqsadi va vazifalari
2. Pedagogik kompetentlikka oid pedagogik meros asoslari
3. Pedagogik kompetentlikning me'yoriy omillari
4. Pedagogik kompetentlik bo'yicha ilmiy- tadqiqotlar.
5. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining pedagogik kompetentligiga qo'yiladigan talablar.
6. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining pedagogik kompetentligi ko'nikmasi
7. Majburiy va tanlov o'quv fanlari asosida pedagogik kompetentlikni o'rganish
8. Majburiy va tanlov o'quv fanlari asosida pedagogik kompetentlikning o'zlashtirish darajasi aniqlash.
9. Oliy pedagogik ta'lim jarsayonida kasbiy to'garaklar tizimi asosida pedagogik kompetentlikni o'rganish
10. Pedagogik kompetentlikning to'garaklar vositasida shakllanganlik darajasini aniqlash tizimi
11. Oliy pedagogik ta'lim jarayonida Ustoz-shogird an'anasi
12. Ustoz-shogird an'anasi vositasida pedagogik kompetentlikni individual

o'rganish asoslari.

13. Ustoz-shogird an'anasi vositasida pedagogik kompetentlikning shakllanganlik darajasini aniqlash omillari
14. Pedagogik kompetentlikning kasbiy bilim metodi.
15. Pedagogik kompetentlikning kasbiy ilmiy, amaliy ko'nikma metodi.
16. Pedagogik kompetentlikda elektron o'quv adabiyotlari bilan ishlash
17. Pedagogik kompetentlikda kompyuterli texnologiya asoslari
18. Pedagogik kompetentlikda masofaviy ta'lim metodikasi.
19. Pedagogik kompetentlikda masofaviy texnologiyadan foydalanish tizimi.
20. Masofaviy texnologiyaning pedagogik kompetentlik amaliyotida tutgan o'mi.
21. Tajribali boshlang'ich sinf o'qituvchilarining individual o'qitish texnologiyasidan pedagogik kompetentlikni o'rganish
22. Tajribali boshlang'ich sinf o'qituvchilarining individual tarbiyalash texnologiyasidan pedagogik kompetentlikni o'zlashtirish
23. Haftalik malakaviy amaliyot davrida pedagogik kompetentlik ko'nikmasini tajriba-sinovdan o'tkazish.
24. Pedagogik amaliyot davrida pedagogik kompetentlik ko'nikmasidan foydalanish
25. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining pedagogik kompetentlik faoliyati samaradorligi.
26. Xorijiy mamlakatlarda pedagogik va texnologik – kasbiy bilim talablari hamda pedagogik kompetentlik tajribasidan foydalanish tizimi.
27. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ta'lim va tarbiyaviy ishlar bo'yicha pedagogik kompetentligi.
28. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining umumiy metodik kompetentligi va pedagogik kompetentlikni baholash mexanizmlari.
29. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetentlik ko'nikmasi shakllanganlik darajasini aniqlash.
30. Amaliy faoliyatdagi boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini baholab borish.

IV. Ta'limnatijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari tarbiya fani asoslari, tarkibi, ulardan foydalanish bo'yicha yondashuvlarning nazariy, didaktik va metodologik asoslari bo'yicha tushunchalarga ega bo'lishi, ulardan foydalanishning zamonaviy yondashuvlarini bilishi, fanga xos bo'lgan tajribalar majmui ekanligi bo'yicha **tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)**

- bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari tarbiyaning nazariy masalalari, ularni o'rganish yondashuvlari, maktabgacha va maktab ta'limi, o'rta maxsus va professional

	<p>ta'lim, ixtisoslashtirilgan va ijodiy ta'lim hamda oliy pedagogik ta'limda tendensiyalardan foydalanish metodikasi, xorijiy mamlakatlarning ta'lim tizimi tendensiyalari va ularning o'ziga xos xususiyatlari, o'qituvchi faoliyatida ta'lim tendensiyalarining ahamiyati bo'yicha foydalana olishi; (ko'nikma).</p> <p>- uzluksiz ta'limdagi ta'limiy, tarbiyaviy, metodik va texnologik tajribalardan foydalanishning an'anaviy, zamonaviy va innovatsion yondashuvlaridan xabardor bo'lishi, u tarbiya fanini o'rganish bo'yicha individual metodikaga ega bo'lish va o'zning kelgusi faoliyatida ta'lim tendensiyalaridan oqilona foydalanish bo'yicha malakalarga ega bo'lishi kerak.</p>
4.	<p style="text-align: center;">VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hikoya qilish uchun loyihalar
5.	<p style="text-align: center;">IX. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.</p>
6.	<p style="text-align: center;">X. Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Usarov J.E., Babaxodjayeva L.G., Sharipova G.N., Eshnayev N.J. Pedagogik kompetentlik. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2021. 244-bet. 2. Ernazarova G.O., Isroilov Q.T., Qurbonova M.E. Pedagogik kompetentlik. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2023. 156-bet. 3. Mardonov Sh., Zakirova U. Pedagogika nazariyasi va tarixi. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2021. 272-bet. <p style="text-align: center;">XI. Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 11 sentyabrdagi "O'zbekiston-2030" strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni // www.ziyonet.uz 2. O'zbekiston Respublikasi "Ilm-fan va ilmiy faoliyat to'g'risida"gi Qonuni. // www.lex.uz 3. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. // www.ziyonet.uz 4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 6 iyuldagi 422-sonli "Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida "Tarbiya" fanini bosqichma-bosqich amaliyotga joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. // www.Ziyonet.uz 5. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning asosiy poydevoridir. –Toshkent, 2021

	<p>7. Jumanova F., Avazova S., Jobborova G., Xusniddinov U. Umumiy pedagogika asoslari. O'quv-uslubiy qo'llanma. –Toshkent, 2020</p> <p>8. Xurvaliyeva T.L. Pedagogik kasbiy kompetentlik va kreativlik. Darslik. –Toshkent, 2023. 120-bet.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbalari</p> <p>www.edu.uz–O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va inovatsiyalar vazirligi sayti.</p> <p>www.uzedu.uz – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi sayti.</p> <p>www.cspu.uz – Chirchiq davlat pedagogika universiteti sayti</p> <p>www.zivonet.uz – O'zbekiston Respublikasi axborot ta'lim tarmog'i</p> <p>www.lex.uz– O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi</p> <p>www.unilibrary.uz – Oliy ta'lim muassasalarining yagona elektron kutubxona axborot tizimi</p>
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil “ <u>29</u> ” <u>08</u> dagi № <u>1</u> - sonli qarori bilan tasdiqlangan
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sul:</p> <p>O.M.Jabborova - CHDPU, “Boshlang'ich ta'lim metodikasi” kafedrası dotsenti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)</p> <p>G.R.Tojiboyeva - CHDPU, “Boshlang'ich ta'lim metodikasi” kafedrası dotsenti vazifasini bajaruvchi, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>A. Karimjonov – Chirchiq davlat pedagogika universiteti dotsenti vazifasini bajaruvchi, pedagogika fanlari nomzodi</p> <p>M.J.Allayorov – Nukus davlat pedagogika instituti Pedagogika kafedrası dotsenti vazifasini bajaruvchi, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)</p>